

Fenomén a to, co se „jeví“

Úkaz sám nepoukazuje k tomu, co se ukazuje; tím se zásadně liší od jevu, v němž se naopak vyjevuje to, k čemu jev poukazuje. K takovému vyjevování je nutně zapotřebí spoluúčasti toho, komu (čemu) se to jeví. Problém „ukazování se“ (pravého) jsoucího ve vždy nových „aktuálních“ podobách, se vymyká možnostem fenomenologického přístupu a zpracování, protože tu jde o pokus vyloučit asistenci jakéhokoli subjektu. To je pochopitelné možné jen v myšlenkové laboratoři, protože ve skutečnosti asistenci jiných jsoucen-subjektů nikdy vyloučit nelze. Proto odkazujeme tento problém (totiž problém tzv. „aktuálnosti“) na jinou příležitost a do jiného kontextu: „úkaz“ je něco, co náleží jen jsoucnu samému (a co by alespoň virtuálně mohlo být oproštěno ode všech jinak nepominutelných souvislostí, jež jsou nejen ve světě, ale pro svět n zbytností). A protože na tom, jak se nějaké „jsoucí“ jeví, se vždycky podílí nějaký subjekt, můžeme teprve zde počítat s tzv. intencionalitou: v každém jevu se jeví něco dalšího, co samo o sobě jevem není (a v čem je vždycky víc, než se zrovna ukazuje, ale nutně také víc, než se jeví). Proto musíme počítat s tím, že každý jev je víc než pouhým poukazem k tomu, co se jeví, nýbrž je to už aktivní odpověď (subjektu) na takový poukaz. „Intenci“ tu ovšem nemůžeme připisovat ani úkazu, ani onomu ukazujícímu se jsoucímu, nýbrž oné složce ustavující „jev“ (fenomén), kterou se na této konstituci podílí subjekt. „To“, co se jeví, se nikdy nejeví samo (samo se jen „ukazuje“), ale vždy jen „někomu“ (či „něčemu“, tedy nějakému subjektu, což nemusí být jen člověk). Není to tedy aktivita ani jsoucího vůbec, ani aktivita jeho „sebe-ukazování“, nýbrž aktivita subjektu, která se na příslušné „jsoucí“ zaměřuje tím, jak se spolupodílí na ustavení příslušného fenoménu (jevu). – Snad je zbytečné zvláště podtrhovat toto spolu-podílenství (podílnictví) přistupujícího subjektu: právě proto, že v tomto přístupu subjektu musíme vidět intenci a intencionalitu, musíme vždy zároveň myslit na to, k čemu se intence přistupujícího subjektu vztahuje, aniž by se tím eo ipso stala součástí jeho přístupu.

(Písek, 061012-1.)